

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Марин Дамянов

относно:

конкурс за „Професор по филмово и телевизионно операторство“,

обявен от НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, публикуван в

ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК БРОЙ

109 от Вторник, 21 декември 2021 г.

Документи по конкурса е подал един кандидат - доц. д-р Мартин Венец Димитров.

Доц. д-р Мартин Димитров е изявен оператор и дългогодишен преподавател в НАТФИЗ.

Като главен оператор Мартин Димитров има впечатляващ списък от 19 игрални филма и над 30 документални, огромен брой телевизионни предавания. Следва списък от двайсетина награди за операторска работа – сигурен знак, че работата на Димитров е оценена високо от колегите от кинообщността. В тази връзка само ще спомена, че отзивите за визията в новия му филм „Спекуланти“ са отлични. Доколкото знам, това е последният филм на Мартин Димитров, който е имал публични прожекции. Не изключвам скоро наградите на Димитров за операторска работа да нараснат с още една. Споменавам тази впечатляваща професионална реализация, за да изтъкна, че доц. д-р Мартин Димитров като преподавател по “Филмово и Телевизионно Операторство” преподава на студентите дисциплина, в която той е доказано добър, учи ги на неща, които той самият отлично умее.

Доц. д-р Мартин Димитров е създател на 7 учебни програми за НАТФИЗ, които обхващат различни аспекти на операторската работа – от работата по документалния и игралния филм, през въздушните снимки – дрон и снимки от и на движеща се кола, до „2К цифрово изображение“.

Като теоретичен труд доц. д-р Мартин Димитров предлага: „Смисъл и еволюция в творчеството на филмовия оператор“. Според мене този труд покрива изискванията за монография. На моменти тази монография се движи на границата с философията. Димитров разглежда филмовия оператор като творец, който излиза от функциите на визуален регистратор и превръща изображението в произведение на изкуството. Зад този прогрес стои не само развитието и усъвършенстването на техниката, а преди всичко - повишаването на интелектуално ниво на творците, които отдавна вече не са ограничени от техниката на „движещата се фотография“. Според Димитров важна част от изграждането на оператор-интелектуалец вече е запознаването с гениалните световни

произведения в живописа, литературата и културните достижения на цивилизацията. За първи път, при разглеждане на работата на филмовия оператор, се прави ясна връзка между развитието на другите изкуства и това на оператора. Еволюцията на операторското майсторство се свързва със свършената визуализация и от там – с прякото въздействие върху зрителя.

На теоретично ниво Димитров защитава същата позиция, на която стои и като оператор – обръща внимание, че от оператора се изисква повишена прецизност в „покриване на драматургията и достигането и до зрителя“.

Случвало се е да работя в един филмов екип с Мартин Димитров. Както обикновено, сценаристът се вижда с оператора чак на първата закрыта прожекция за екипа. Това, което ми направи впечатление е, че Димитров поставя своята камера изцяло в услуга на филмовия разказ. Димитров не е от операторите, които правят филм, за да докажат собственото си величие като творци. При Димитров операторските похвати служат само на едно – емоциите и идеите от сценария да преминат през режисьора и актьорите, и в крайна сметка чрез работата на оператора да достигнат до зрителя. Във властта на оператора е да усилва ефекта със средствата на своята професия. Без да съм оригинален, аз съм убеден, че в един филм усилията на сценарист, режисьор, актьори, оператор и целият екип трябва да са обединени в една посока – сюжетът и заложените в него емоции да достигнат до зрителя. С удивление открих, че и Мартин Димитров се ръководи от същия принцип. Ето какво е написал самият той в папка „Приноси“: „Голямо предизвикателство беше сцената с боя в кухнята на затвора. Изцяло заснета от ръка, в рамките на една сутрин, заснехме 9 дубъла на цялата битка, с различни гледни точки, обективи, крупности и движения. Общо за 3 часа, имахме около 30 различни кадъра, от които режисьорът монтира тази чудесна сцена. Интересното е, че на предварителните прожекции на филма „Сбогом, Джони“, имаше зрители, които не издържаха на насилията в този епизод. Не заради бруталната визия, а заради усещането за насилие, което получавахме именно заради контраста, ракурсите, мигащите светлини и динамиката.“

Виждал съм как опитни оператори се затрудняват, дори когато трябва да заснемат убедително един шамар. Е, Мартин Димитров може да заснеме жестока, дълга и сложна бойна сцена убедително. Всяка незначителна грешка при заснемането превръща трудната, многократно мислена и репетирана бойна сцена в пародия. Само че при доц. д-р Димитров не съм видял грешка, а най-важното е, че той предава на студентите своите умения.

За работата на Мартин Димитров проф. Иво Драганов пише в сайта за култура:

„Операторът Мартин Димитров с цифрова техника е пресъздал великолепно изображение, което е в стила на киното от онези епохи. Това е голямо постижение. Портретите на Мартин Димитров, особено Ирена Митева, която пресъздава образа на Фани Попова-Мутафова, успяват да претворят нейния вътрешен образ, но с излъчването ѝ на пламенен радетел за национално обединение. Външно тя е представена като крехка, уязвима, дори плаха жена. В книгите, статиите и словата си тя е непоколебим боец, приел

трагичната съдба на България за своя лична участ. Мартин Димитров е заснел детайли от лицето ѝ, които силно въздействат и изграждат нейния сложен образ и трагичността на нейния избор... Филмът е заснет на черно-бяла лента, движенията на камерата са плавни, пестеливи, но разкриващи много от психиката на героинята.“

Да, Мартин Димитров умее да предава характера на персонажа чрез близките планове, като улавя всяко трепване в душата на образа.

С доц. д-р Мартин Димитров се работи леко, спокойно, конструктивно и плодотворно – и като с колега в НАТФИЗ, и като с оператор във филмови продукции. Теоретичният му монография е отлично допълнение към доказаната му компетентност като преподавател. А огромната му практика извън НАТФИЗ, наградите и признанието са доказателство, че д-р Мартин Димитров има на какво да научи студентите. Подкрепям неговата кандидатура и гласувам с „ДА“.

12.05.2022 г.

проф. д-р Марин Дамянов